

УДК 930.1+930.2

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2022.45.5>

КОНЦЕПЦІЯ ІСТОРИЧНОГО НАРАТИВА АРТУРА ДАНТО

Олена Мішалова

*Криворізький державний педагогічний університет, кафедра філософії
просп. Гагаріна, 54, 50086, м. Кривий Ріг, Україна
Рурський університет у Бохумі, кафедра філософії
вул. Університетська, 150, 44780, м. Бохум, Німеччина*

У статті розглянуто концепцію історичного наративна американського аналітичного філософа історії Артура Данто, котрий у своїй новаторській праці Аналітична філософія історії пропонує більш широке розуміння історичного наратива, аніж це було характерним для філософів аналітичної традиції до нього. Відповідно до його точки зору, історичний наратив являє собою спосіб організації минулого шляхом опису і пояснення широкомасштабних історичних змін з використанням часової перспективи, відображеної у наративних реченнях. Таке інструменталістське визначення звертає увагу до трьох важливих аспектів стосовно сутності та функцій історичного наратива в історичному пізнанні: співвідношення понять минулого та історичної дійсності, функціональна взаємозалежність опису і пояснення в структурі історичного наратива, питання епістемологічного статусу наративних речень.

Наголошено, що наративи представляють собою свого роду теорії, що потребують підтвердження і які, об'єднуючи історичні події, привносять у них певний порядок та структуру. Наратив являє собою структуру, котра накладається на історичні події, поєднуючи деякі з них та виключаючи інші як такі, що не мають значення. Зазначена обставина не є особливістю історії як науки, тому що уміння працювати з матеріалом у будь-якій іншій галузі знання передбачає здатність щось виключати із розгляду.

Підкреслюється, що загальною особливістю історичного пізнання є той факт, що історичні події мають постійно пере-описуватися, а їхнє значення пере-оцінюватися у світлі більш пізньої інформації. Одна й та сама подія у часовій перспективі може бути складовою частиною у необмеженій кількості різних часових цілісностей. Відповідно, кількість наративних речень про відомі нам і нові історичні події з часом лише збільшуватиметься, відкриваючи для нас у такий спосіб нове й нове знання про них. В епістемологічному плані вони відіграють роль свого роду «системи мостів» у минуле, йдучи від більш відомої події до менш відомої.

Ключові слова: аналітична філософія історії, історичний наратив, пояснення, опис, наративні речення.

Останнім часом слово «наратив»¹ досить впевнено увійшло до нашого інформаційного простору, ми говоримо про історичні наративи, ворожі наративи чи, навіть, війни наративів. Ця обставина актуалізує дослідження поняття наратива, його походження, сутності та меж використання. На думку одного із теоретиків історичного наративізму Хейдена Вайта, питання сутності наратива торкається осмислення сутності культури та людської природи. Прагнення оповідати є настільки природною потребою людини, а форма оповіді є настільки незмінною для будь-якого повідомлення про те, як усе відбулося насправді, що наратив і наративність слід розглядати як загальні факти культури, як даність [12, с. 1].

¹ Термін «наратив» походить від англійського слова «narrative», котре перекладається як «оповідь».

У своїй праці *Питання наратива в сучасній історичній теорії* Вайт вирізняє п'ять підходів у розумінні поняття історичного наратива. По-перше, епістемологічний підхід англо-американською аналітичної філософії, відповідно до якого наратив розглядається як спосіб пояснення історичних подій та процесів, котрий є більш відповідним для історичної науки (Вільям Волш, Вільям Дрей, Волтер Геллі, Мортон Вайт, Артур Данто, Луїс Мінк). По-друге, позиція французької методологічної школи «Анналів», представники якої вважають наратив ідеологічною стратегією репрезентації минулого, що має бути викорінена з метою перетворення історичних досліджень у справжню науку (Фернан Бродель, Жак Ле Гофф, Еммануель Ле Руа Ладюрі). По-третє, семіологічний підхід, представлений частиною літературних критиків і філософів, котрі стверджують, що наратив являє собою один із дискурсивних «кодів», котрий може бути більш або менш відповідним для репрезентації реальності (Ролан Барт, Мішель Фуко, Жак Деррида, Цветан Тодоров, Юлія Крістева, Еміль Бенвеніст). По-четверте, герменевтична філософська традиція, представники якої пов'язують наратив з мовними і часовими структурами, можливістю організовувати у наративній (оповідній) формі будь-який культурний досвід людства (Ганс-Георг Гадамер, Поль Рікер). По-п'яте, розуміння наратива як способу «творення» або «практикування» історії, що не викликає жодних методологічних проблем. Як правило, цю позицію представляють професійні історики, котрі спираються на базові уявлення про ремесло історика (Джек Гекстер, Джеффри Елтон) [11, с. 31].

У нашій роботі ми пропонуємо звернутися до концепції історичного наратива, розробленої відомим американським філософом історії Артуром Данто, котрий у своїй праці *Аналітична філософія історії* пропонує більш широке розуміння наратива, аніж просто способу пояснення історичних подій. Наративи, на його думку, представляють собою свого роду теорії, що потребують підтвердження і які, об'єднуючи історичні події, привносять у них певний порядок та структуру. Але на відміну від загальних теорій, історичні наративи завжди прив'язані до місця і часу свого створення, являючи собою відповіді на конкретні історичні питання [4, с. 137].

Відповідно до визначення Данто, історичний наратив являє собою спосіб організації минулого у часові цілісності шляхом опису і пояснення широкомасштабних історичних змін з використанням часової перспективи, відображеної у наративних реченнях [4, с. 255]. Таке інструменталістське визначення історичного наратива звертає нашу увагу до трьох важливих аспектів стосовно його сутності та функцій: співвідношення понять минулого та історичної дійсності, функціональна взаємозалежність опису і пояснення в структурі історичного наратива, питання епістемологічного статусу наративних речень.

Для пояснення співвідношення понять минулого та історичної дійсності слід звернутися до точки зору Леона Голдстейна, котрий пропонує нам розмежовувати дві минулі дійсності: об'єктивно існуючу дійсність минулого (real past – дійсне минуле), яка існує поза сукупністю історичних текстів і безпосереднім сприйняттям дослідників, та історичну дійсність (historical past – історичне минуле), котра являє собою сукупність історичних текстів й наративів і твориться безпосередньо істориками [3, с. XIX–XXI]. Саме у цьому контексті Данто наголошує, що минуле саме по собі не змінюється, однак змінюється наш спосіб його організації [4, с. 166–167]. З минулим самим по собі нічого не може статися, щоб змінило його чи зробило його «хибним», однак з часом ми все більше відчуваємо потребу у додаванні нових або більш «свіжих» описів тих чи інших подій та процесів [4, с. 180]. Тобто, постійних змін зазнає історична дійсність («часові цілісності»), що конструється істориками і теоретично є відкритою для постійного пере-описування відповідно до змін описових стратегій.

З точки зору Данто, загальною особливістю історичного пізнання є те, що історичні події (знання про них) мають постійно пере-описуватися, а їхнє значення пере-оцінюватися у світлі більш пізньої інформації. Завдяки володінню цією інформацією (зокрема, про наслідки тих чи інших подій або процесів) історик може сказати про минуле щось таке, чого не міг би сказати очевидець чи сучасник тих подій. У цьому полягає загальна особливість та істотна перевага історичного бачення світу [4, с. 11]. Крім того, він додає, що «вся сутність історії полягає не в тому, щоб знати про події так, як про них могли б знати свідки, а в тому, щоб знати про них саме як історики – у зв'язку з більш пізніми подіями і як частини часових цілісностей. ... Люди віддали б дуже багато, щоб мати можливість побачити свої дії очима майбутніх істориків» [4, с. 183].

Перспективною у зв'язку з цим видається думка сучасного американського філософа Пола Рота про множинність минулого як множинності історичної дійсності, котра існує завдяки постійному процесу її реконструювання. Наш спосіб конструювання минулої дійсності є істотно залежним від певного рівня соціально опосередкованих домовленостей стосовно відповідності між описом минулого і досвідом сучасності. Тобто більшість категорій, які ми зазвичай використовуємо для конструювання минулого, залежать від соціально визначених наративних стратегій. У такий спосіб, відповідно до ірреалістичного підходу Рота, ми змінюємо не минуле саме по собі, а лише оцінку того, що відбулося. Тому майбутні історії (історичні наративи) будуть продовжувати відкривати нам множинність минулого [9, с. 333, 339].

У даному випадку є доцільним згадати також точку зору Джоні-Матті Куукканена, який вважає історіописання перформативною аргументативною практикою, згідно з якою історики висувають системи аргументів у формі історичних праць. Тобто історики пишуть історичні книжки, в яких представляють на розгляд певне бачення на історичну ситуацію та раціональні підстави для визнання цього погляду прийнятним. Таким чином, історичні тексти є прикладами історичної аргументації на раціональних засадах, спрямованої на внесення змін в той чи інший аргументативний контекст (спосіб бачення тієї чи іншої ситуації, процесу, події). Відповідно, на думку Куукканена, історіописання за своєю природою націлене на те, щоб завжди привносити якісь нові погляди або підходи до інтерпретації історії [6, с. 229, 232, 236].

Данто приділяє багато уваги осмисленню функціональної взаємозалежності опису і пояснення в структурі історичного наратива (оповіді). Він рішуче не погоджується з ідеєю виокремлення у праці історика описової та інтерпретативної чи пояснюючої складових, оскільки в структурі історичного наратива вони невід'ємно поєднані. «Оповідь пояснює, повідомляючи про те, що відбулося, і, повідомляючи про те, що відбулося, вона це пояснює. Опис за допомогою оповіді та історичне пояснення являють собою єдине ціле» [4, с. 201]. Прикладом такої позиції, відповідно до якої у роботі історика вирізняють два етапи: більш скромний рівень формулювання істинних тверджень про минуле, що здійснюється у формі історичних описів (історична хроніка), і більш серйозний рівень написання історії, де здійснюється пояснення та інтерпретація історичного матеріалу, виступають розмірковування Бенедетто Кроче та Вільяма Волша [4, с. 116].

Так, на думку Волша, історики у своїй роботі керуються двома стратегіями: згідно з першою, вони обмежуються (чи мають обмежуватися) ретельним описом того, що відбулося; відповідно до другої стратегії, вони виходять за межі простої оповіді і намагаються не лише повідомити про те, що відбулося, але й в певному сенсі пояснити те, що відбулося. Тобто, Волш пропонує виокремлювати простий історичний наратив (оповідь, яка лише описує події) та «значимий» наратив (оповідь, котра пояснює події) [10, с. 31].

«Точка зору, на якій я наполягаю, є наступною: хоча можливо знайти ці два рівні – хроніки і власне історії – у всій письмовій історії, хоча можливо знайти елементи хроніки у найбільш складній історії та елементи історії в найбільш примітивній хроніці, історичний ідеал завжди полягає у тому, щоб піти далі стадії написання хроніки і досягнути самої історії. Те, чого прагне кожен історик, є не просто викладом непов'язаних між собою фактів, а створенням однорідного наратива, в якому кожна подія потрапляє на своє природне місце» [10, с. 33].

Однак, слід підкреслити, що зазначений підхід залишається досить популярним дотепер. До представників останнього можна віднести, наприклад, американського історика й епістеміолога історії Аллана Мегілла, котрий говорить про чотири завдання історіописання: опис (дескрипція), пояснення, аргументація (або обґрунтування) та інтерпретація минулого. Мегілл наголошує на некоректності протиставлення «опис - пояснення» у процесі написання історії, однак ототожнює історичний наратив більше з описовою (дескриптивною) формою викладення матеріалу. Наратив може включати в себе пояснення, проте на першому місці у ньому виступає опис певного аспекту історичної дійсності – розповідь про те, що мало місце [7, с. 651, 653].

Позиція самого Данто полягає у тому, що історія являє собою єдине ціле. Він зазначає: «Я хочу стверджувати, що історія являє собою єдине ціле. Вона являє собою єдине ціле в тому сенсі, що немає нічого, що можна було б назвати чистим описом, на відміну від чогось ще, що можна назвати інтерпретацією» [4, с. 115]. На його думку, навіть якщо припустити, що існують різні типи оповіді, як це робить Волш, то будь-який тип оповіді вимагав і заздалегідь передбачав би критерії релевантності, відповідно до яких речі включалися або виключалися з неї. Наратив є структурою, котра накладається на події, поєднуючи деякі з них разом та виключаючи з розгляду деякі з них як такі, що не мають значення. Зазначена обставина не є особливістю історії як науки, тому що уміння працювати з матеріалом у будь-якій іншій галузі знання передбачає здатність щось виключати із розгляду, а іншим аспектам надавати більш важливого значення [4, с. 132].

Окремо слід звернути увагу на намагання Данто визначити взаємозв'язок між історичною оповіддю (наративом) та поясненням. Він порівнює історичну оповідь з пояснювальною схемою, котра одночасно і описує, і пояснює історичні події. «Оповідь у певній мірі вже являє собою форму пояснення. ... Оповідь і описує, і пояснює одночасно» [4, с. 138]. Це відбувається тому, що оповідь створює природний контекст, в якому подія набуває історичного значення. Коли ми говоримо про історичні пояснення, важливо розуміти, що експланандум² в даному випадку описує не просто подію – те, що відбулося, а зміну, пов'язану з подією (чи подіями, явищами, процесами). Тобто, оповідь є описом і поясненням того, як відбувалася ця зміна від початку до кінця. При цьому, як початок, так і кінець оповіді являють собою частини експланандума [4, с. 234]. Данто зауважує: «Те, що експланандум в типовому історичному поясненні має бути описом зміни або передбачати опис зміни, впливає, я думаю, з того факту, що те, що шукають і в ідеалі знаходять завдяки таким поясненням, являє собою *причину* (або сукупність причин). ... Причина має мати значення. Отже, з того факту, що ми шукаємо причину, коли намагаємося пояснити щось, що знаходиться в певному стані, впливає, що експланандум, хоча й неявно, є описом *зміни*» [4, с. 245–246].

² Експланандум та експлананс є складовими дедуктивної моделі пояснення. Під експланандумом розуміють сукупність тверджень, які описують подію або явище, котрі мають бути поясненими. Експлананс являє собою сукупність тверджень, котрі використовуються для пояснення цієї події чи явища.

У підсумку Данто припускає, що оповідь та дедуктивний вивід можуть становити собою альтернативні форми пояснення. Метою і завданням історика є пояснення не стільки подій самих по собі, а широкомасштабних змін або послідовностей змін і, відповідно, послідовностей причин, які призвели до цих змін, тому в історії ми не можемо знайти жодного всеохоплюючого закону, котрий міг би бути достатнім для адекватного пояснення усіх цих змін з їхніми причинами. Тому, незважаючи на функціональну аналогію між оповіддю (нарративом) і дедуктивним поясненням, нарратив не можна ототожнювати чи зводити до останнього [4, с. 251–252].

Ідею Данто про нарратив як форму пояснення в історії продовжує розвивати у межах сучасної аналітичної традиції Пол Рот. Він наголошує, що «сутнісно нарративні пояснення» або пояснення в нарративній формі спрямовані на пояснення нарративних речень, тобто експланандум в таких поясненнях висловлюється у формі нарративних речень [8, с. 43]. Відповідно до визначення Данто, нарративні речення містять посилання принаймні на дві відділені у часі події, однак мають на меті описати більш ранню з них за допомогою більш пізньої [5, с. 146]. Рот намагається показати, що лише в межах нарратива можуть бути пояснені події, про які стверджується у формі нарративних речень (що додатково можуть містити також оцінку цих подій), тому що, по-перше, як в ролі експланандума, так і в ролі експлананди в них виступають нарративні речення; по-друге, нарративні пояснення унікально підходять для пояснення того знання про події, яке може бути відомим про них лише ретроспективно і відображується у формі нарративних речень; по-третє, нарратив буквально «створює» те, що він одночасно має пояснювати. Рот має на увазі, що сутнісно нарративні пояснення фактично створюють подію, про яку йдеться в експланандумі. Згідно з його позицією, історична подія існує лише за умови, що їй надано певний опис. Цей опис, в свою чергу, робить можливим формулювання істинного твердження про цю подію. Саме тому те, що пояснюється за допомогою нарратива, не може бути пояснене у будь-який інший спосіб [8, с. 43, 47, 50].

Поняття «нарративне речення» було запропоноване Данто для позначення і пояснення дуже цікавої особливості історичного пізнання. Повний обсяг знань про ту чи іншу подію з минулого ми отримуємо через знання про події, котрі знаходяться у майбутньому стосовно цієї події, тобто в залежності від того, з якими більш пізніми історичними подіями ми її пов'язуємо [4, с. 17]. Хоча нарративні речення можуть зустрічатися в різних типах оповідей та повсякденній мові, Данто вважає їх специфічно історичним типом речень. Це речення, в яких історик посилається, як мінімум, на дві відділені у часі події, однак описує хронологічно більш ранню подію за допомогою більш пізньої події. Показовим прикладом нарративного речення, який часто наводить сам Данто, є наступне: «Тридцятилітня війна почалася у 1618 році». Це речення посилається на початок та завершення війни, однак описує у ньому лише початок війни. Беручи до уваги, що ця війна була названа «Тридцятилітня війна» через її тривалість, ніхто не міг охарактеризувати її як «Тридцятилітню війну» у 1618 році [5, с. 146].

Лідія Гоєр, відома дослідниця й колега Данто, наводить для прикладу два наступні речення: «Артур Данто народився 1 січня 1924 року» та «В цей день народився автор *Аналітичної філософії історії*». Перше речення у строгому сенсі слова не є історичним реченням (воно є простим фактуальним реченням) на відміну від другого. Будь-хто після 1 січня 1924 року міг сказати перше речення, однак мав би почекати до 1965 року, щоб сказати друге з наведених речень чи, навіть, почекати трохи довше, щоб висловити у другому реченні наступну оцінку: «Автор цієї новаторської праці народився в цей день» [2, с. 6].

Відповідно до думки Данто, одна й та сама подія у часовій перспективі може бути складовою частиною у необмеженій кількості різних часових цілісностей. Будь-яка історична подія набуває для нас значення лише завдяки своєму зв'язку з іншими подіями (контексту), котрі з якихось причин викликають особливий інтерес або є важливими для нас [4, с. 167]. Отже, кількість наративних речень про відомі нам і нові історичні події з часом лише збільшуватиметься, відкриваючи для нас у такий спосіб нове й нове знання про них. В епістемологічному плані вони відіграють роль свого роду «системи мостів» у минуле, йдучи від більш відомої події до менш відомої, яка стала для першої з них підставою і, відповідно, справді мала місце бути. Тому історик може розповідати лише істині історії стосовно минулого, однак обов'язково слід враховувати часові координати кожного історика [4, с. 11, 18]. Згідно з концепцією аналітичної філософії історії Данто, відмінною рисою історичного пізнання є використання наративних речень, а їхній послідовний аналіз становить одне з основних завдань сучасної філософії історії [5, с. 155]. Можна сказати, що у цій тезі чітко проглядається критична кантіанська настанова, а саме: осмислення пізнавальних меж і спроможностей дослідника у процесі пізнання. Іммануїл Кант наголошував, що, перш ніж стверджувати щось про об'єкти пізнання, ми маємо поставити собі питання стосовно наших пізнавальних спроможностей судити про них, стосовно правомірності і об'єктивної значущості наших суджень [1, с. 51].

Гоєр звертає увагу також ще на один цікавий аспект у функціонуванні історичних речень, пов'язаний з часовою перспективою. Подія відповідно до одного наративного опису може тривати один період часу, а у відповідності з іншим описом мати інші часові координати. Так, на питання «Як довго тривала Друга Світова Війна?», ми можемо відповісти тільки з урахуванням того, з якими подіями ми пов'язуємо її закінчення – з завершенням воєнних дій в Європі чи у Тихоокеанському регіоні. Гоєр наголошує, що історики використовують наративні речення не для пошуку або, як зазначав Рот, створення правильної події, яка б добре відповідала вже наявному у свідомості історика описові. Історики використовують історичні речення з метою підкреслити відмінності між наявними описами однієї й тієї ж події. Оригінальні події отримують нове значення у відношенні до того, що станеться пізніше, тому їхні описи також змінюються у відповідності з цими змінами. Істинність історичного речення залежить від його референції до оригінальної події, що поставлена у відношення релевантності (значимості) до більш пізньої події. На думку Гоєр, позиція Данто породжує гостру дискусію між реалізмом і релевантністю референції та релятивізмом опису, відкидаючи як досить грубі традиційні форми як реалізму, так і релятивізму [2, с. 5–6].

Підсумовуючи, слід наголосити, що концепція історичного наратива Артура Данто становить собою перший системний огляд проблем історичного пізнання в межах аналітичної філософії історії. Вона істотно розширює розуміння історичного наратива: від форми пояснення до способу організації минулого, яка має на меті виявити, прослідкувати, структурувати та пояснити історичні зміни. Дотримуючись реалістичної позиції у відношенні до минулого, Артур Данто підкреслює, що спосіб його організації постійно змінюється, оскільки наше знання про минуле залежить також від нашого знання про майбутнє, про майбутні події, котрі будуть відкривати нові перспективи для переоцінки і переосмислення подій минулого. З точки зору концепції історичного наративу Артура Данто, відкритість та непередбачуваність історії як процесу фактично являє собою більший епістемологічний бар'єр у пізнанні минулого, аніж відсутність безпосереднього доступу до спостереження і вивчення подій минулого.

Список використаної літератури

1. Панафідіна О. Чим І. Кант завершує «критичну справу»? (До питання про зміст третьої «Критики») // Актуальні проблем духовності: [зб. наук. праць]. Кривий Ріг : КДПУ, 2022. Вип. 23. С. 47–63.
2. Goehr L. Afterwords: An Introduction to Arthur Danto's Philosophies of History // *History and Theory*. 2007. Vol. 46. № 1. P. 1–28.
3. Goldstein L. *Historical Knowing*. Austin & London: University of Texas Press, 1976. 224 p.
4. Danto A.C. *Narration and Knowledge*. New-York : Columbia University Press, 2007. 437 p.
5. Danto A.C. *Narrative Sentences* // *History and Theory*. 1962. Vol. 2. № 2. P. 146–179.
6. Kuukkanen J.-M. Why We Need to Move from Truth-functionality to Performativity in Historiography // *History and Theory*. 2015. № 54 (2). P. 226–243.
7. Megill A. Recounting the Past: “Description”, Explanation, and Narrative in Historiography // *The American Historical Review*. 1989. Vol. 94. № 3. P. 627–653.
8. Roth P.A. Essentially Narrative Explanations // *Studies in History and Philosophy of Science*. 2017. № 62. P. 42–50.
9. Roth P.A. The Pasts // *History and Theory*. 2012. № 51 (October). P. 313–339.
10. Walsh W.H. *Philosophy of History: An Introduction*. New York: Harper & Brothers, 1960. 176 p.
11. White H. The Question of Narrative in Contemporary Historical Theory // White H. *The Content of the Form. Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore and London: Johns Hopkins University Press, 1987. P. 26–57.
12. White H. The Value of Narrativity in the Representation of Reality // White H. *The Content of the Form. Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore and London: Johns Hopkins University Press, 1987. P. 1–25.

ARTHUR DANTO'S CONCEPTION OF HISTORICAL NARRATIVE**Olena Mishalova***Kyryvi Rih State Pedagogical University, Department of Philosophy**Gagarin ave., 54, 50086, Kyryvi Rih, Ukraine**Ruhr University Bochum, Department of Philosophy**University str., 150, 44801, Bochum, Germany*

The paper examines the conception of historical narrative of the American analytical philosopher of history Arthur Danto, who in his pathbreaking book *Analytical Philosophy of History* proposes a broader understanding of historical narrative than it was accepted for the philosophers within the analytical tradition before. According to his view, historical narrative is a way of organizing the past by describing and explaining large-scale historical changes using the temporal perspective reflected in narrative sentences. Such an instrumentalist definition draws our attention to three important aspects regarding the essence and functions of the historical narrative in historical knowledge: the interrelation between the concepts of the past and historical reality, the functional interdependence of description and explanation in the structure of the historical narrative, and the issue of the epistemological status of narrative sentences.

It is emphasized that narratives are a kind of theory that needs confirmation and which, combining historical events, bring a certain order and structure to them. The narrative is a structure superimposed on historical events, connecting some of them and excluding others as irrelevant. This circumstance is not a feature of history as a science, because the ability to work with material in any other field of knowledge implies the ability to exclude something from consideration.

The paper stresses that a general feature of historical knowledge is that historical events must be constantly re-described, and their meaning re-evaluated in the light of later information. One and the same event in the time perspective can be a constituent part in an unlimited number of different temporal entities. Therefore, the number of narrative sentences about known to us and new historical events will only increase over time, thus opening new and new knowledge about them. Epistemologically they play the role of a kind of «bridge system» to the past, going from a more famous event to a less famous one.

Key words: analytic philosophy of history, historical narrative, explanation, description, narrative sentence.